جۆرەكانى بناغەى خەزانى نەوت و بەرھەمەنەوتيەكان

Luqman Dilshad Mohammad

Building construction engineering

ناوەروك

بابەت	لا پەرە
زانیاری دەربارهی ئامادهکاری توێژینهوه	2
ئەزموونى كاركردن	2
ئاما نجى توێژينەوە	2
توێژیندودیهك سهباردت بهجۆرهكانی بناغهی خهزانی نهوتی وبهرههمه نهوتیهكان	3
پێشەكيەك سەبارەت بە خەزانى ئاسن بۆ نەوت و بەرھەمەنەوتيەكان	3
پولیّنکردنی خەزانی نەوتی و بەرھەمە نەوتیەکان	3
بناغەي خەزانى ئاسن بۆ نەوت و پاشماوەي بەرھەمە نەوتيەكان	4
STORAGE TANK FOUNDATION TYPE	5
Earth foundation -1	5
Gravel or crushed stone ring wall foundation -2	6
concrete ring wall foundation -3	7
concrete slab foundation -4	10
concrete slab foundation with piles-5	10
Design loads and forces	11
چەند وێنەيەك ئە بناغەى كۆنكريتى خەزانى بەرھەمە نەوتيەكان	13
Industry Codes, Standards and Referenc	15

زانيارى دەربارەى ئامادەكارى توێژينەوە ئامادەكارى توێژينەوە ؛ ئەندازيار لقمان دٽشاد محمد بروانامە ؛بكالوريوس كۆلێجى ئەندازيارى بيناكارى لە زانكۆى سلێمانى ساٽى دەرچوون ؛ 2001 شارەى پێناس ؛4901 ئەندام لە يەكێتى ئەندازيارى كوردستان لە 2001/7/1 ژمارەى موبايل :07740874873

ئيميل: eng.ld77@yahoo.com

ئەزموونى كاركردن

لهگەل ئەوەى بەندە لە چەندىن بوارى ئەندازيارى كارم كردووە بەلام ليّرەدا تەنھا ناوى سىّ پرۆژە باس دەكەم كە پەيوەستە بە بابەتى توێژينەوەكەم كە لە ھەرسىّ پرۆژەكە وەك ديزاينەركارم كردووە .

1-دروست كردنى عمبارى سووتەمەنى ئە ناوچەي عەربەت بەناوى ساوس ئينيْرجى

2-دروستکردنی کارگهی فیری شلی ئونکاسهن له عهربهت.

3-دروستکردنی کارگهی فیری شلی داکس له عهربهت.

ئاما نجى تويْژينەوە :

ئامانچ لەم توێژينەوەيە پێشكەش كردنى داواكاريە بە بەرێزتان كۆميتەى بالاّى يەكێتى ئەندازيارى كوردستان ⁄ليژنەى پسپۆرى بەمەبەستى گۆرينى پلەكەم لە رێپێدراوەو بۆ راوێژكارى . پاشان بەھيواى سوودمەندبوونى ئەوئەندازيارەبەرێزانەى كە خوێنەرى دەبن.

توێژينەوەيەك سەبارەت بەجۆرەكانى بناغەى خەزانى نەوتى وبەرھەمە نەوتيەكان

پیشهکیهک سهبارهت به خهزانی ئاسن بو نهوت و بهرههمهنهوتیهکان

خەزانى نەوت و بەرھەمەنەوتيەكان بە ئاسنى جۆرى (mild carbon steel) دروست دەكريّت وبەكاردەھيّنريّت ئە پيشەسازى نەوت بەرھەمەنەوتيەكان بۆ عەمباركردنى كەرەستەى خاووكەرەستەى بەرھەمهيّنراو ئە ريّگەى بۆرى و پەمپى گەورە و تاوەر بەچەند پرۆسەيەكى وەك گەرم كردن و پەستانى ھەواو دەگوازريّتەوە وەئەسەر شيّوەى ئووئەكى دروست دەكريّت وەپيّك ديّت ئە roof support column ,shell bottom plate ,annular plate ,roof plate platforms

وه بەشیّکی گرنگ پیّکدەهیّنیت له کارگەکانی پالأوگەو عەمبارکردنی بەرھەمە نەوتیەکان وەزۆرگرنگەدیزاینیّکی تەواو سەلامەت بکریّت بەتایبەت بناغەی خەزانەکە چونکە ھەرکەم وکورتیەك تیّدا دەبیّتەھۆی زەرەرووزیانیّکی زۆر لەرووی سەلامەتی و ئابووریەوە.

يوليْنكردنى خەزانى نەوتى و بەرھەمە نەوتيەكان

- 1– پۆلێن دەكرێت ئەسەر بنەماى پەستانى بەرھەمەكەى كە تێدا عەمباردەكرێت و دەكرێت بە دووبەشەوە
 - Atmospheric pressure tank -
 - Low pressure tank -
 - 2- پۆلێن دەكرێت لەسەر بنەماى تيرەى خەزانەكە و دەكرێت بە دووبەشەوە
 - ا-تيره گەورە 60م بۆ 120م
 - ب-تيره بچووك له 60م كهمتر
 - 3- پۆلێن دەكرێت ئەسەر بنەماى جێگير كردنى خەزانەكە و دەكرێت بە دووبەشەوە
 - ۱-جیگیر کردنیان به هوی دانانی Anchor bolt
 - ب- جيّگير كردنيان بهبيّ داناني Anchor bolt
 - 4- يۆلێن دەكرێت ئەسەر بنەماى شێوەى سەقفى خەزانەكە و دەكرێت بە دووبەشەوە
 - ا-سەقفى شيوه قووچەك Cone roof tank

ب-سەقفى شيوه نيو ھيلكەيى Dame roof tank

5- يۆلێن دەكرێت ئەسەر بنەماى جۆرى سەقفى خەزانەكە و دەكرێت بە دووبەشەوە

ا-سەقفى جينگيرو نەجولاو Fix roof tank

ب- سەقفى جولاو Floating roof tank

6- پۆلێن دەكرێت ئەسەر بنەماى شێوەى خەزانەكە و دەكرێت بە سى ٚبەشەوە

ا-خەزانى ستوونى

ب-خەزانى ئاسۆيى

ج-خەزانى خړ

7- پۆلێن دەكرێت لەسەر بنەماى جێگيركردنيان لەسەر زەوى واتە دروستكردنى بناغەى باش بۆ خەزانەكان كە ئەمە
 بابەتى سەرەكى توێژينەوەكەمانە كە پەيوەندى بە ئەندازيارى بيناكارى و شارستانيەوە ھەيە .كە پێى دەوترێن
 . Foundation of storage tank

بناغهی خهزانی ئاسن بۆ نهوت و پاشماوهی بهرههمه نهوتیهکان

1-گۆرينى خاكەكەى بەخاكيّكى وەك جلمود

2-دروستكردنى بناغەى كۆنكريّتى كەچەند جۆريّكە

3-ئيدان و دروستكردنى پايل Pile

بەشێوەيەكى سەرەكى بناغەى ئەم جۆرە خەزانانە دەكرێت بەدوو بەشەوە بە پێى جۆرى خاك وھێزى بەرگرى خاكەكەو ھێزى باو ناوچەى زەمين لەرزە .

earth foundation without concrete ring wall : يەكەميان

دوومميان: earth foundation with concrete ring wall

STORAGE TANK FOUNDATION TYPE

وه بۆ ديزاين كردنى بناغه به شێوهيەكى ووردتروروون دەكرێت به پێنچ جۆرەوە كە لە خوارەوە بە درێژى رووونكردنەوەى پێويستى لەسەر ئەدرێت .

- earth foundation -1
- earth foundation with crushed stone or gravel ring wall -2
 - earth foundation with concrete ring wall-3
 - concrete slab(mat)foundation plain -4
 - concrete slab(mat)foundation with pile -5

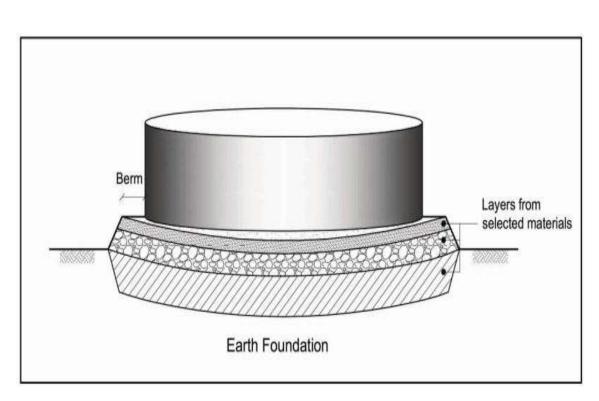
Earth foundation -1

ئەم جۆرە ئە بناغە بۆ خەزانى نەوتى و بەرھەمەكانى راستەوخۆ ئەسەر زەويە سروشتى يەكە دروست دەكرێت بەمەرجێك خاكەكەى پێويستە زۆر بەھێز بيت تواناى رگرتنى ئەو ھێزانەى ھەبێت كە دەخرێنەسەرى بەبىّ ھيچ پاٽپشتيەك و بەم مەرجانەى خوارەوە :-

۱–دابينكردنى ئاستێكى جێگير و ڕێك بۆ خەزانەكە وەپێويستە ئەو زەويەى كە خەزانەكەى ئەسەر دائەنرێت بتوانرێت ڕێك بكرێت واتە تسويە بكرێت بۆ ئاسان بەستنى ئەو بۆريانەى كە ئێى ئەبەسترێت .

ب- پيٽويسته له چواردەورى خەزانەكە بتوانريّت دەرچەي ئاوەرۆى بۆ دروست بكريّت .

ج- پيٽويسته لانی کهم کيّشی ئاسنی خهزانهکهو کهرهستهکهی ناوی يهکسان يان کهمتر بيت له توانای بهرگهگرتنی خاکهکهی soil bearing valueوه ئهم جۆره زياتر بۆ خهزانی بچووك بهکار دههيّنريّت .

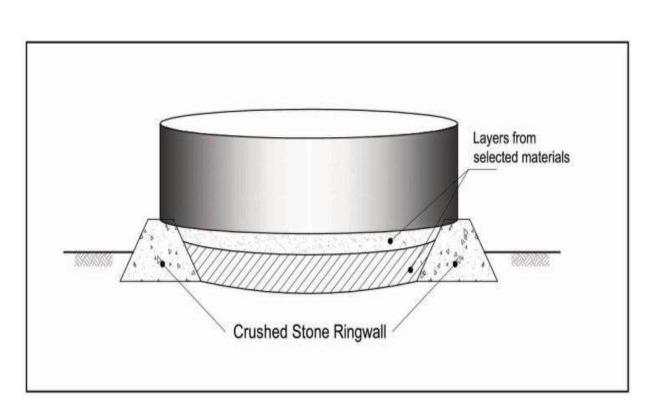
Gravel or crushed stone ring wall foundation -2

ئهم جۆره له بناغه دروست دەكريّت له چەو يان بەردى شكاو بەشيّوەى بازنەيى له ژيّر ديوارى خەزانەكە كە پليّتى ئاسنەو پيّى دەوتريّت shell بەشيّوەيەكى ريّك و ليڤلّ كراو كە پالپشتى ديوارە ئاسنەكە دەكات و ئەم باشيانەى خواردوەى ھەيە

۱-دابهش بوونی کیّشی خهزان و دیواری خهزان و کهرهستهی ناو خهزانهکه باشتر و زیاتر دابهش ئهبیّت بۆ ناوهراستی ژیّر خهزانهکه واته باشتره له جۆری یهکهم.

ب-دەتوانرێت باشتر ژێر ديوارى خەزانەكە ليڤل بكرێت و رێك بكرێتەوە وە ھەروەھا دەبێتە پارێزگارێكى بـاش بۆ دروستكردنى خەزانەكە .

ج- پيٽويسته رهچاوی کۆکردنهوهی ئاوی باراناوی چواردهوری بکريٽ دوور بخريٽتهوه له بناغهی خهزانهکه.

concrete ring wall foundation -3

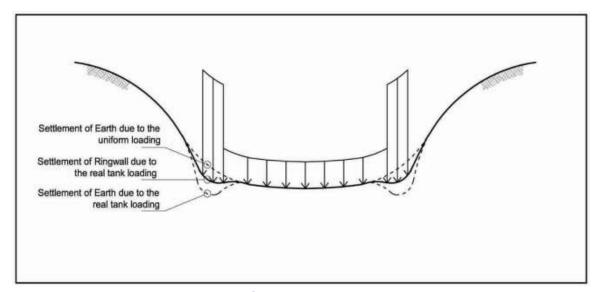
ئەم جۆرە ئە بناغە زياتر بەكاردەھێنرێت بەتايبەت بۆ خەزانى گەورە و كێش زۆر و بەرز ئەم كاتەدا ئەم جۆرە بەكاردەھێنرێت ئەويش بە دانانى shell plateئەسەر ديوارێكى بازنەيى كۆنكرێتى شيشدار ئەباشيەكانى ئەم جۆرە بناغەيە .

1-بەرگرى زياترى ھەيە بۆكيْش و قورسايى خەزانەكان بە تايبەت ديوارى بەرزى خەزانەكان Shell

2-زۆر بەئاسانتر دەتوانرىڭ ئىقلى سفرى ژىڭر ديوارى خەزائەكان بكرىڭ بەھۆى ئەوەى shell plate ئەسەر كۆنكرىت دادەنرىت .

3-دەتوانرىڭ پارىزگارى زياترى خەزانەكە بكەيت لە چواردەورى خۆى لە ھەر بارودوخىكى نەگو نجاودا .

4-دوای دروستکردنی بناغهو دیواری بازنهی کۆنکریّتی شیدار به پیّی ئهو بهرزییهی بۆ دیاری دهکریّت ئهوا پیّویسته ناو دیوارهکه واته ژیّر خهزانهکه ژیّر bottom plate پربکریّتهوه به مهوادو کهرهستهی تیّکهلّهی subbase type Aبه شیّوهی چین چین کوتانهوهی بۆ بکریّت به ریّژهی ٪MDD 98 وه له کوّتایدا 6سم دهمیّنیّتهوه بوّ قیر کردن بۆ ریّگری کردن له ژهنگهیّنانی پلیّتهکهی خوارهوه واته ژیّرخهزانهکه وه ههروهها بههوّی ئهم قیرهوه پلیّتهکه باشتر جیّگیر دهبیت و ریّك دهبیت له بهرئهوهی مرونه تیّکی باشی ههیه . 5- پيٽويسته به ريٚژهی ٪MDD 98کوتانهوهی بۆ بکريٽ بۆ ئهوهی نهبيّته هوٚی روچوون و دروست بوونی بوْشای لهنيٽوان قيرهکهو bottom plate ی خهزانهکه.

چەند تێبينيەك كە پێويستە رەچاوبكرێت بەپێى كۆدى ACI 318 وAPI650

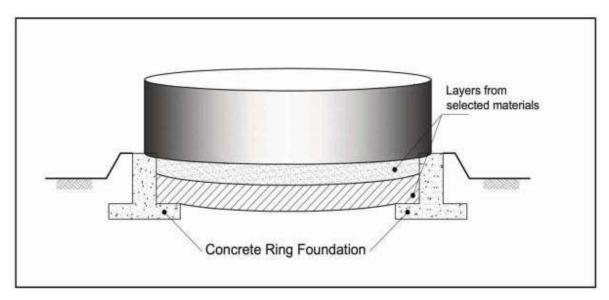
لهکاتی دیزانی Ring wall foundation

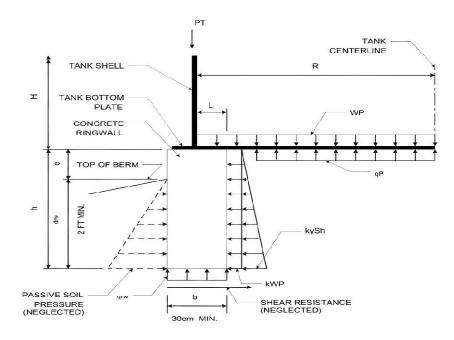
- SHELL PLATE كەمترين پانى ديوار 30سم وەپيٽويستە ديوارى خەزانەكە SHELL PLATE دە پيّى 600 كەمترين پانى ديوار 60سم بيّت. لەناوەراستدا دابنريّت وەئەگەر پيٽويستى بە Anchor bolt بوو پيٽويستە پانى ديوار 60سم بيّت.
- 2- پێویسته رهچاوی پهستانی لاتهنیشته کان بکرێت که دهبێته هۆی دروست بوونی hoop tension وه له کاتی
 دیزایندا شیشی پێویستی بۆ دابنرێت .
- Bending moment ديوارى بازنهيى پيۆيسته ديواريكى كۆنكريتى شيشدار بيت بەھۆى دروست بوونى shell plate و پەستانى ناوەراستى كە ئە ئە نجامى shell plate و پەستانى ناوەراستى خەزانەكە واتە shell plate و پەستانى ناوەراستى خاكەكەكە كە ئە ئە نجامى soil pressure دەبيت ئەمەش دەگەريتەوە بۆ دروست بوونى پەستانى ئەو كەرەستەيەيى كە ئەناو خەزانەكەدا ھەيە ھەيە shell plate.
- 4- پيٽويسته له کاتی ديزايندا ره چاوی Torsion ,Bending بکريٽ که به هوی هيزی لاته نيشته کان دروست . دهبيٽ وهك Wind load ,Seismic load.
- 5- پيٽويسته رووبهری ئهو شيشهی Asکه له ئه نجامی شيکاری ديزاينهکهدا بۆمان ئهدۆزرينتهوه کهمتر نهبيٽ له کهمترين رووبهری شيش که دمکاته 0.0025Ac

Ac=Cross section area of ring wall concrete.

6-ئەگەرپانى ديوارى بازنەيى ئە 45 سم زياتر بوو ئەوا پێويستە ئەو ديوارە بناغەى بۆ بكرێت بۆ زياتر بەرگريكردن ئە وھێزانەى دەخرێتەسەر ديوارەكە Ring wall

7–ئەكاتى پيۆيست بوونى خەزانەكە بە Anchor bolt پيۆيستە پانى ديوارى بازنەيى ئە 45سم كە متر نەبيت وە پيۆيست بوونى خەزانەكە بە anchor boltدەگەرپٽتەوە بۆ ھيزى باى زۆرو ناوچەى زەمين ئەرزە و ئەو ھيزە زۆرەى كە بە ھۆى پەستانى زۆرى ئەوماددەيى كە ئە ناو خەزانەكەدايە.

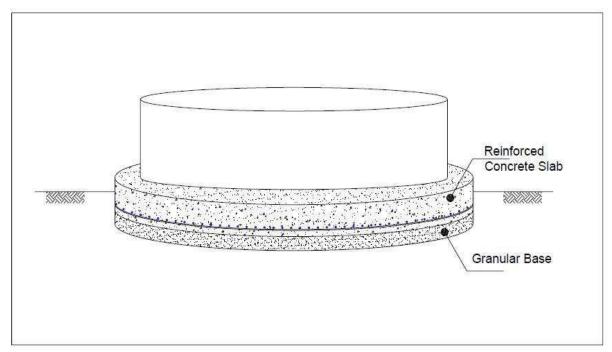
ويْنەيەك بۆ روونكردنەوەى چۆنيەتى كاريگەرى ھيْزەكان ئەسەر ديوارى ring wall foundation

9

concrete slab foundation -4

ئەم جۆرە بناغەيە پيّك ديّت ئە يەك پارچە كۆنكريتى شيشدار ئەژيّر خەزانەكەدا بە ئەستوورى دياريكراو ئەم جۆرە كاتيّك بەكارديّت كە تيرەى خەزانەكە ئە 10م كەمتر بيّت وە soil bearing load پيۆيسىتى بە رووبەريّكى زياتر بوو ئە رووبەرى ئەو خەزانەى كە دەخريّتەسەرى وەھەنديّك كات خاوەن كار ھەڻيدەبژيّريت بەتايبەت كە كاركردن تيايدا خيّراترەو ئە ھەندى حائەتدا تيّچووى كەمترە ئە ring wall foundation.

وه جۆری بناغهی concrete slab foundation هەندێک جار پائپشتی دەکرێت به دنگهی کۆنکریتی شیشدار ئەگەر خاکەکەی ژێرخەزانەکە توانای بەرگری کردنی ئەو هێزانەی نەبوو کە دەخرێتەسەری.

concrete slab foundation with piles -5

وه بۆ ديزاينكردنى بناغەى كۆنكريّتى يەك پارچەى شيشدارى پيۆيست بە pileئەم خالانەى خوارەوە رەچاو دەكريّت .

1 - پيٽويسته له پشکنينی خاکداچينی و جۆری خاکهکه دياری بکريّت لهگهڻ ئاستی ئاوی ژيّر زهوی .

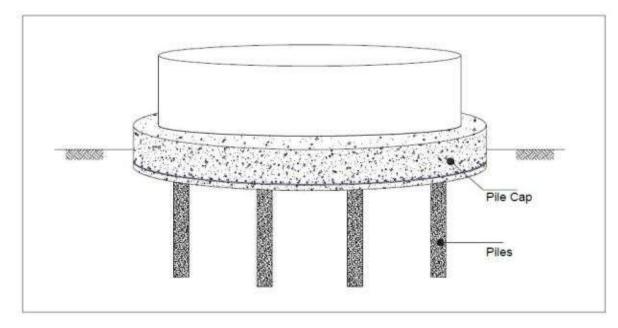
2-هەموو ئۆدەكان حساب بكريّت و دواتر ژمارەى pileكان ديارى بكريّت .

3-دياريكردنى جۆرى pileو توانەكەى و درێژى pile كە دياريبكرێت دواى راوێژ ئەگەڵ راوێژكارێكى خاك.

<pile كان و گونجاندنى ئيوان pile كان و گونجاندنى لەكەل ژمارەيان .</p>

5-دیزاینکردنی pile cap و کۆنکریّتی بناغهکه بکریّت .

6-چێککردنهومی ئهو لۆدانهی دمخرێته سهر pile بههۆی هێزی باو زممين لهرزه .

Design loads and forces

پێويسته بناغهی خهزانهکان بۆ ئهم بار(قورسایی) و هێزانهی خوارهوه ديزاين بکرێت

Dead load -1

پیّك دیّت له كیّشی ههموو پارچه ئاسنهكانی ومك (دیواری خهزانهكه (shell plate)و سهقف و پلیّتهكانی خوارموه و پلیكانهوسهكۆو نۆزل و ستوونی پشتگیری سهقف) وه پیّویسته ئهستووری پلیّتهكان زیاد بكریّت به 2ملم بۆ بهرگریكردن له ژهنكهیّنان .

Product load-2

قورسایی بەرھەم واتە کیْشی بەرھەمی ھەٹگیراو کە پیۆیستە زۆرترین قوٹی بەرھەم و کیْشی تایبەت بەکاربھیْنریْت ئەکاتی دیزایندا .

vapor pressure -3

پەستانى ناوخۆيى يان ناوەكى ئەسەر سەقف و رووبەرى بەرھەمەكە چوون يەكە وە پلێتى خوارەوە (bottom plate)تواناى نيە بۆگواستنەوەى ھەٽمى بۆ (shell plate)كە بۆ ھاوسەنگكردنى پەستان بەرەوروى سەقفەكە (roof plate)بۆيە پيۆيستە ئەو بناغە يەيى ديزاين دەكريّت بۆ خەزانەكان پيۆيستە بەرگرى ھەبيّت بۆ هيّزه بەرزكەرەوەكان (uplift forces) بەپيّى رەوشى API STD 650, Appendix F. وەبەگشتى . ئەوخەزانانەى كە پەستانى ناوەكى زۆرە پيۆيستى بە انكر بوئت ھەيە .

Snow load-4

قورسایی بەفر ئەوناوچانەی كە خەزانەكەی تێدا دروست دەكرێت رەچاودەكرێت ئەكەر ئەو ناوچەيە شوێنێك بێت بەفری ئێببارێت وەقورسایی بەفرەكە حساب دەكرێت بە پێی كۆدی ANSI,ASCE7/22.

High Temperature -5

پلەى گەرمى رەچاودەكريّت بۆئەو خەزانانەى كە بەرھەمە گەرمەكان ھەڭدەگرن و تووشى گورانكارى ئە پلەى گەرمى دەبن كە دەبيّتە ھۆى شيّواندن و جووڭە ئە بناغەكەدا وە پيۆيستە خەزانەكان بپاريّزريّن ئە جوڭەو پاراستنى بناغە كۆنكريتيەكان .

Wind load -6

بناغهی خهزانه کان دهبیّت دیزاین کرابن که به رگری له پهستانی با بکات ئهویش گرنگه به تاییهت که خهزانه کان به تال بن یان به شیّکی پرکرابیّت ئهویش وه کئهو کوّدانه سکه دانراوهن بوّ ئهم مهبه سته SAES-A-112 AND SAES-M-001.

Earthquake-7

هيْزەلاتەنيشتەيەكان كە بەھۆى زەمين ئەرزە دروست دەبيّت ئەبيّتە ھۆى خليسكان يان ھەٽگەرانەوە خەزانەكان . ھيّزى زەمين ئەرزە بە ييّى ASCE 7 and API STD 650, Appendix E. حساب بكريّت .

وەكيْشى خەزانەكە ئەگەلْ ئەو مەوادەى كەتيْيدايە ھەروەھا رِيْژەى بەرزى خەزانەكە بۆ تيرەى خەزانەكە كاريگرى تەواويان ھەيە ئەسەر ھەئگەرانەوەى خەزانەكە overturning

ا-ئەو خەزانانەى كە تيرەيان بچووكترە زياتر تووسى ھەڭگەرانەوە دەبن وەك لەوانەى تيرەيان گەورەترە.

ب-وەبۆ زياتر جێگيربوونی خەزانەكە پێويستە كێشی بناغەكەی لەگەڵ حسابكرێت وەگريمانەدەكرێت كەوا خەزانەكە جولاوە .

ج-وه بۆ ئەو شوێنانەى كە زەمين ئەرزە چالاكە دەبێت را پۆرتى تەواو بدرێت ئەسەر پشكنينى خاك وشيكارى تەواو ئەسەر شوێنى خەزانەكە بۆ دووركەوتنەوەئە خليسكان ئەكاتى زەمين ئەرزە.

shear load -7

۱-لهکاتی دیزاینی پانی بناغهکهدا پێویسته رهچاوی punching shearبکرێت .

و edge و punching shear و punching shear و base shear و punching shear و base shear و base shear و edge shear ئەگەر بەينى ئەو چالانەى كە ئەكرىّت بۆ پشكنينى خاك كەمتر بوو ئە 25م وە ئەگەر زياتر بوو ئە 25م ئەوا پيويستە factor of safety بە 2 دابنرىّت .

تيْبينى /

بۆ ھەٽبژاردنی جۆری بناغه له نێوان تong wall foundationوring toundation و concrete slab foundation پاش هۆكارەكانی جۆرو هێزی خاك تيرەی خەزانەكەش بەشدارە له ھەٽبژاردنەكەدا بەم شێوەيەی خوارەوە

ا-تیرہی خەزاندکە له 6م کەمتر بوو concrete slab foundation بەکاردیّت

ب- تيرهی خەزانەکە ئە 15م زياتر بوو ring wall foundation بەکاردێت

ج-له نيّوان 6م لۆ 15م ئەكەويتەسەر بريارى ديزاينەرەكە.

چەند وينەيەك لە بناغەي كۆنكريتى خەزانى بەرھەمە نەوتيەكان :-

Concrete slab foundation

Concrete ring wall foundation

Industry Codes, Standards and References

American Concrete Institute (ACI)

Building Code Requirements for Reinforced Concrete and Commentary

ACI 318 -02

American Society of Civil Engineers (ASCE)

Minimum Design Loads for Buildings and Other Structures

ASCE 7-02

American Petroleum Institute (API).

Some sources from the Internet and my experience in the workplace.